

**ZA CZY PRZECIW?
GŁOS POETY W
SPRAWIE KRÓLA**

**TADEUSZ BANOWSKI
BEATA ZIELIŃSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły branżowej II stopnia

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Święch

Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Za czy przeciw? Głos poety w sprawie króla

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

I/45 minut

Cele

Uczeń:

- charakteryzuje króla jako władcę;
- interpretuje satyrę Krasickiego;
- określa nadawcę i adresata tekstu;
- prezentuje stanowisko osób mówiących;
- odczytuje intencję wypowiedzi narratora;
- nazywa środki perswazji językowej;
- rozwija umiejętność komunikacji podczas pracy zespołowej i grupowej.

Metody/Techniki/Formy pracy

- pogładowa; problemowa;
- praca zbiorowa; praca grupowa;
- interpretacja dzieła ikonicznego;
- dyskusja;
- infografika.

Środki dydaktyczne

- satyra *Do króla* Ignacego Krasickiego <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/satyry-czesc-pierwsza-do-krola.html>
- obraz Marcella Bacciarellego *Portret alegoryczny Stanisława Augusta Poniatowskiego* <https://upload.wikimedia.org/5.jpg>
- ilustracja Jana Marcina Szancera do *Satyr* Krasickiego https://FWS2P9K-GPk/DSC_2192.JPG
- duże arkusze papieru, flamastry.

Opis przebiegu lekcji

Uczniowie przed lekcją otrzymują zadanie, aby przygotować informacje na temat króla Stanisława Augusta Poniatowskiego i relacji, jakie łączyły go z Ignacym Krasickim.

Część wstępna

Uczniowie pod kierunkiem nauczyciela prezentują informacje przygotowane przed lekcją. Odpowiadają na pytania o znaczenie króla w rozwoju życia artystycznego w Polsce, określają jego rolę w biografii Krasickiego, wskazują na znaczenie obiadów czwartkowych. Nauczyciel wskazuje na krytyczny stosunek Krasickiego

do społeczeństwa, prosi uczniów o wymienienie bajek, w których krytykuje ludzkie wady (utwory omówione w szkole podstawowej lub przypomniane na poprzedniej lekcji).

Część właściwa

Jeden z uczniów odczytuje tekst satyry *Do króla*. Nauczyciel zwraca uwagę na początek utworu i prosi młodzież o wskazanie roli użytego środka składniowego. Dzieli klasę na pięć grup. Każda z nich otrzymuje wydrukowaną ilustrację Jana Marcina Szancera, którą naklejać na arkusz papieru. Uczniowie tworzą infografikę, w której wypisują z fragmentów tekstu zarzuty stawiane królowi przez społeczeństwo: **grupa I** – wersy 6-38; **grupa II** – wersy 39-55; **grupa III** – wersy 56-71; **grupa IV** – wersy 72-94; **grupa V** – wersy 95-109. Podczas pracy zwracają także uwagę na rolę języka, wskazują funkcję epitetów i słownictwa wartościującego. Grupy prezentują efekty swojej pracy, zachowując zasady wypowiedzi retorycznej. Wskazują zarzuty, rozpoznając oskarżyciela, wskazując środki perswazji i określając funkcję środków językowych. Nauczyciel odczytuje zakończenie utworu (wersy 110-120) i prosi uczniów o rozpoznanie intencji Krasickiego, zwracając uwagę na stosunek poety do króla i szlachty.

Część podsumowująca

Nauczyciel wyświetla obraz Marcella Bacciarellego *Portret alegoryczny Stanisława Augusta Poniatowskiego*, zwany także portretem z klepsydrą. Wyjaśnia, że obraz został *skomponowany przez niego samego jako swoiste przestanie do współczesnych i próba wytłumaczenia swego panowania. Powstał w niezwykle trudnym dla króla momencie, gdy akces do konfederacji Targowickiej (23.VII.1792) pozbawił go realnej władzy, miłości poddanych, a ściągnął szykany i odium zdrajcy* (źródło: <http://cyfrowe.mnw.art.pl//dotrue>). Prosi uczniów o interpretację detali obrazu – zwrócenie uwagi na strój króla, odczytanie zawartych w dziele symboli (klepsydra, gest dłoni, zdjęta korona, pejzaż za oknem). Uczniowie wskazują na środki językowe użyte w tekście Krasickiego oraz alegorie w dziele malarskim, określają sposoby wyrażenia opinii w różnych tekstach kultury.

Komentarz metodyczny

Lekcja rozwija umiejętność pracy w grupie i podkreśla rolę perswazji w wypowiedzi podmiotu lirycznego. Rozwija umiejętność odczytywania intencji wypowiedzi i znaczeń alegorycznych. Metody aktywizujące i formy pracy odpowiadają potrzebom rynku pracy, kształcąc kompetencje kluczowe, rozwijają komunikację i wymianę doświadczeń. Dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy dostosować wymagania edukacyjne oraz stosować ocenianie kształtujące, samoocenę

i ocenę koleżeńską, wzmacniać pochwałą nawet za niewielkie postępy, udzielać informacji zwrotnej. Uczniowi zdolnemu można zaproponować przygotowanie tekstów krytycznych i zaprezentowanie ich na lekcji. W odniesieniu do uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym należy dostosować wymagania do zaleceń określonych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.